

לך לך (87)

הכתוב: "ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה" (ישעיה א, כז). וזהו הרמז לדברי רש"י רק "בך חותמין", החתימת הגלות, כלומר סיומה תהיה רק "בך", בגלל מידת גמילות חסד שבך, שכן לדאבון הלב תהיינה התורה והעבודה במידה מועטת ביותר.

מעינה של תורה

אָמְרִי נָא אַחֲתִי אֶת לְמַעַן יֵיטֵב לִי בְעִבּוּרְךָ וְחִיתָה נַפְשִׁי בְּגִלְלָךְ. (יב, יג)
למען ייטב לי בעבורך, יתנו לי מתנות. (רש"י)

יש להקשות, איך חפץ היה אברהם אבינו במתנות והלא "שונא מתנות יחיה" עוד צריך ביאור איך הקדים את המתנות לחיים שלו. וכי המתנות היו חשובות לו יותר מהחיים שלו. יש לומר דהיא גופא היתה כוונתו דכיון שהם יתנו לו מתנות והוא יסרב לקבלן בעבור כך יחיה מדין "שונא מתנות יחיה", וזהו "למען ייטב לי בעבורך" יתנו לי מתנות ואני אסרב ועל ידי זה "וחיתה נפשי בגללך"

להתערן באהבתך

וַיְהִי רִיב בֵּין רַעֲיָהּ מִקְנֵה אַבְרָם וּבֵין רַעֲיָהּ מִקְנֵה לוֹט... וַיֹּאמֶר אַבְרָם אֶל לוֹט אֵל נָא תְהִי מְרִיבָה בֵּינִי וּבֵינֶךָ. (יג, ז, ח)

הדבר התחיל בין הרועים, אולם יסתיים "בֵּינִי וּבֵינֶךָ". כך היא דרכה של כל מחלוקת, שהיא מתחילה קודם אצל הנלווים אצל הסביבה, ונתפסים בה אחר כך גם המנהיגים עצמם.

מעינה של תורה

וְהָאָמֵר אֶל אַבְרָם אַחֲרֵי הַפָּרֶד לוֹט מַעֲמוֹ (יג, יד)
כל זמן שהרשע עמו, היה הדבור פורש ממנו (רש"י)

כמה נפלא הדבר למתבונן היטב שהנה אברהם אבינו הרי בודאי היה יודע דעת התורה שהמתחבר לרשע הקב"ה פורש ממנו, ואפילו הכי היה הולך עם לוט ולא אמר כלום, אף שבכך מנע מעצמו השראת השכינה עליו, והרחיק מעצמו את המעלה הזו. שכן בשעה שהקב"ה מדבר עם האדם מה גדולה ונעלית היא אז מדרגתו של האדם, ואף על פי כן לא חש אברהם על זה ודבק עם לוט ועשה חסד איתו. וזה מה שאמר חז"ל (שבת קכז): גדולה הכנסת אורחים יותר מקבלת פני שכינה. למדו זאת ממש"כ בריש פרשת וירא שאמר אברהם להקב"ה: "אֵל נָא תַעֲבֹר מֵעַל עֵבְרְךָ" שאף שעל ידי דיבורו עם הקב"ה הרי עולה למדרגה גבוהה, מכל

הנסיון הגדול: לקיים את ציווי ה' גם אם אין בידינו 'הסבר משכנע'.
לך לך (יב, א)

הנסיון הגדול של אברהם אבינו התבטא בכך שהיה עליו לעזוב את דירת הקבע שלו, בה התגורר במשך שנים רבות, מבלי שיהיה בידו הסבר 'משכנע' לשכניו מדוע ולמה הוא עושה את הצעד הזה. בנוהג שבעולם, אדם עוזב את דירתו כדי להתאחד עם משפחתו הנמצאת בארץ אחרת, או משום שהתנאים הסביבתיים הנוכחיים לא התאימו לו, וסיבות נוספות כיוצא באלו, אותן הוא הסביר גם לשכניו, כדי לא להצטייר בעיניהם כאדם בלתי יציב, המחליף דירתו ללא כל סיבה.

כאשר ציווה הקב"ה את אברהם אבינו לעזוב את ביתו ואת ארצו, וללכת, הוא לא פירט בפניו אפילו לאן עליו ללכת, ולאיזה כיוון לפנות. אפשר רק לתאר בדמיונו את קול צחוקם של השכנים שהביטו על אברהם כעל אחד שאינו יודע מה הוא עושה, והוא הוא הנסיון הגדול של אברהם בעניין זה.

לפי זה נוכל לתרץ את הקושיה שמקשים העולם, שלאחר שאברהם אבינו עמד בנסיון הגדול של כבשן האש, מה טעם לנסותו ב'לך לך'? הרי נסיון זה נחשב להרבה יותר קל מזה שקדם לו? אבל לפי מה שהסברנו אפשר להבין שמבחינה מסוימת הנסיון ב'לך לך' היה יותר קשה.

אדם מושלך לכבשן האש, עשוי לחרף נפשו ביתר קלות, מאחר והוא יודע שאנשים מעריכים את מי שמוסר את נפשו למען אמונתו, אבל כאשר נצטווה אברהם ללכת מארצו, שאלוהו האנשים להיכן הוא הולך, ועל מה ולמה הוא אורז את כל חפציו, והוא מצידו לא ידע מה להשיב להם, עד דהיה נראה בעיניהם כשוטה. נסיון גדול מאוד הוא זה.

'עלינו לשבח' של רב זילברשטיין שליט"א

וַיְהִי בְּרִבְכָה (יב, ב)
בך חותמין ולא בהם (רש"י)

נאמר במשנה: על שלשה דברים העולם עומד, על התורה על העבודה ועל גמילות חסדים (אבות א, ב). שלושת עמודי עולם אלה הם כנגד שלושת האבות, אברהם היה גמילות חסד, יצחק העבודה, שהקריב עצמו קרבן לה', יעקב התורה, שהרי היה איש תם יושב אהלים, באהלי תורה. בדורות האחרונים שלפני ביאת המשיח תתמעטנה התורה והעבודה, ולא יגאלו ישראל אלא בזכות צדקה וגמילות חסדים, כמו שאמר

מקום לא חש לזה כלל, ש"גדולה הכנסת אורחים יותר מקבלת פני שכינה".

רב רובין זצ"ל בספרו "טללי אורות"

וַיִּתֵּן לוֹ מַעֲשֵׂר מִפֶּל (יד, כ)

יש לדקדק ממה נתן לו אברהם מעשר הלא לא לקח כלום ממלך סדום, כדכתיב אחרי זה: **"אם מחוט ועד שרוף נעל ואם אקח מקל אשר לך ולא תאמר אני העשרתי את אברם"** (יד, כג).

יש לומר שהענין כך הוא, דהנה כי כאשר אמר לו מלך סדום תן לי הנפש והרכוש קח לך, לא רצה אברהם ליקח ממנו כלום משום דאברהם היה שונא מתנות. וטען מלך סדום ואמר לאברהם, הלא אתה הצלת זאת מזוטו של ים והרי הוא שלך, וכבר זכו העניים במעות המעשר, ונהי שאתה יכול למחול חלק שלך אבל אין אתה יכול למחול חלק העניים, וקח לך ממני על כל פנים המעשר שיהיה לך ליתן לעניים, השיב לו אברהם כי לא יקח ממנו אפילו כדי שיעור מעות מעשר כתוב: **"עשר תעשר"** ואמרו חז"ל (שבת ק"ט), עשר בשביל שתתעשר, ונמצא דהמעשר גורם להתעשר, ולא תאמר אני העשרתי את אברהם. שאל אותו מלך סדום, מה תעשה עם ממון עניים, השיב לו אברהם שיתן להם המעשר מכיסו.

ספר "מקח טוב"

אין דבר עומד בפני הרצון

וַיֹּאמֶר לוֹ פֶּה יִהְיֶה יַרְעָךָ (טו, ה)

יש כאן רמז למעלה החשובה הנמצאת בעצמיותם של בני זרע אברהם. את מאמר ה' אל אברהם: **"הִבֵּט נָא הַשָּׁמַיְמָה וּסְפֹר הַכּוֹכָבִים אִם תּוּכַל לִסְפֹּר אֹתָם"**, נראה כאילו אמר לו ה': הנה למרות שידוע אתה מראש כי מספר הכוכבים הוא רב מכדי היכולת לספרם, מ"מ אתה מביט השמימה ומנסה לספור, כלומר, אברהם אינו מסרב לבצע את התפקיד הבלתי אפשרי, מתוך תואנה שאינו יכול לעשות. כיון שעזרצונו לקיים צו הבורא, לכתחלה היה מנסה, ואם אחר כך יתברר שאינו יכול בשום אופן לעשות זאת, רק אז הוא יפרוש. על זה מוסיף ה' ואומר לו: **"פֶּה יִהְיֶה יַרְעָךָ"**, כלומר, גם זרעך לא ימדדו את הרצון במידת היכולת, אלא את היכולת במידת הרצון. וכאשר יש רצון אמיתי, מתגלים בדרך כלל כוחות חדשים ומתברר שהיכולת היא גדולה בהרבה מכפי שהיה ניתן להעריך מראש.

בדברים האלה יש מוסר השכל לאדם אשר לעתים קרובות נדמה לו שאינו יכול לטרוח ולקיים מצוה פלונית או איזה מעשה טוב, אף שבעצם היה רוצה לעשות המעשה. לכשיבדוק את עצמו היטב יבחין, כי האמת היא שחסר כאן רצון, ואילו באמת רצה, היה יכול.

לקח טוב בשם "מהר"ם שפירא מלובלין"

הלכה: ניגעה וחיכוך בשערות הראש והזקן

כתב השו"ע (סימן ד ס"ט) והחופף ראשו, ובס"כא, וכן לא לחכך ראשו, אבל מקומות המגולים בראשו ובפניו וכו' אין להקפיד. ובפסקי תשובות (אות כד) כתב: מסקנת הפוסקים בענין זה שאין לחייב נטילת ידים בנגיעה גרידא בשערות הראש אפילו מקום שדרכו להיות מכוסה תמיד רק בחיכוך בתוך השערות במקום שדרכו להיות מכוסה בכיפה או בכובע חייבו נטילת ידים, ובמקומות הגלויים שבשערות ראשו וכן בשער הזקן והפיאות לא אסרו אפילו חיכוך אלא אם כן מחכך מחטטין או בכללן שבשרשי השערות עקב מיעוט רחיצה, וכל שכן כשנוגע בכינים שאז ודאי חייב בנטילת ידים.

פסקי תשובות חלק א'

פתגם: קל לחשוב קשה לפעול אבל קשה מכל הוא לפעול כפי שחושבים

ספר שמחלה

חקירה ברכת כהנים

מקרינ לכהנים מחשש שיטעו או מפסוק "אמור להם" (אבן האזל תפילה יד-ג: רמב"ם מהפסק)

ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור פשרו של נוטריקון

רב פלוני שלח מכתב לעמיתו בעיר אחרת, וכתב בראש המכתב תואר בנוטריקון: הנה"ה. כששאלוהו מקורביו לפשר ראשי תיבות, הסביר הרב: הלה היה סבור מן הסתם, שראשי התיבות הם: הרב הגדול הגאון המפורסם, ואילו אני התכוונתי לפסוק הידוע בקהלת: **הבל הבלים הכל הבל**.

ספר חר וחלק חלק ד'

שבת שלום!

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, רפאל יהודה בן מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים, ג'ילברט יפה בת מרים. לעילוי נשמת של ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, לעילוי נשמת שלמה בן מחה, דנאיל בן רחל, עמנואל בן ארנסט אברהם.

